

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 20 »
 3 luni 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI

Lângă Palatul Justiției

= TELEFON 16/98 =

SUMARUL

— **Avansările în magistratură**, de N. Grue ;
 — Scrisoarea adresată d-lui avocat Herovanu de Directorul nostru d-l D. Alexandresco, cu privire la opera sa : *Tratat teoretic și practic de procedură civilă* (vol. I) ;

JURISPRUDENȚA

— Tribunalul Dorohoi : (O persoană juridică nu poate fi urmărită în peal, întrucât nu are o personalitate fizică și e lipsită de voință), cu o **Notă** de d-l Ștefan Scriban.

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de casație

— **Casație s. I :** Nulități de procedură. — Cerere de comunicare de acte. — Dacă ea constituie un mijloc de apărare în fond. — Nulitatea actelor de procedură. — Dacă poate fi invocată și după cererea de comunicare de acte. — Art. 111 pr. civilă.

— **Casație s. II :** No. 1. Fals în acte private. — Convenție plămădită. — Cauză ilicită. — Dacă obligația de a nu face un anumit comerț într-o localitate e ilicită? — Art. 127 c. penal ; No. 2. Contravenție. — Lipsa relei intențiuni. — Existența contravenției. — Art. 396 al. 3 cod penal.

— **Casație s. III :** Timbru și înregistrare. — Registre comerciale. — Neposedare. — Contravenție. — Amendă. — Modul ei de stabilire. — Art. 85 al. 2 l. timbrului și art. 2 l. patentelor.

Avansările în magistratură

O veste ca de foc a căzut în sânul Tribunalului din R... A adus-o tânărul magistrat B., care de mai multe luni bate drumul Bucureștiului în dorința de a obține o transferare în Capitală.

Se pregătește o „mare mișcare în magistratură!“.

Vestea, ca un șrapnel căzut într-o tranșee, a tulburat adânc sufletele imperturbabililor, și în locul obișnuitei inerții o agitație febrilă a cuprins întreg Tribunalul. Ședința mai târziu deschisă, a fost repede dată peste cap. Căci ce importă că Stan a distrus răzorul lui Bran, sau că amândoi de ani îndelungați aleargă în judecăți să-și împartă bruma de moștenire ce le-a rămas? Te mai poți ocupa de afacerile altora când tu însu-ți ești în joc? Trebuie să nu cunoști psihologia omenească ca s'o poți afirma. Unde deci au mers atâtea amănări poate să mai meargă și alta, mai ales că astfel poți satisface și pe avocați, cari mai au ocazia să stoarcă încă ceva.

Iată-i acum pe toți magistrații adunați în camera de consiliu într-o deliberare pe care n'au acordat-o celei mai grele afaceri.

Se povestește tot ce s'a putut afla, se enumără decesurile și demisiunile din răstimp cu o perfectă

cunoștință de cauză, se calculează în sfârșit toate locurile disponibile sau care au să devie, se cântărește apoi protecțiile politice, judiciare, mondene etc., și după ce întrebarea clasică „pe cine ai?“ și-a făcut turul, se vorbește în treacăt și de titlurile reale și meritele profesionale, se pronosticează asupra șanselor de reușită ale fiecăruia și după ce totul a fost scotocit, cântărit și analizat se așteaptă cu curiozitate și înfrigurare. În sufletul fiecăruia renaște o veche speranță, se formează un plan secret de acțiune, pe care imediat îl va pune în execuție.

În acest timp vestea cu iuțeala fulgerului a răzbătut până la cele mai îndepărtate judecătoria și în curând toată provincia o știe, o comentează și e în plină agitație. „Frigurile avansării“, boala cea mai rea a magistraturei, i-a cuprins și-i chinuie pe toți.

Până la apariția „mișcării“, demersurile și tribulațiunile de tot soiul, așteptarea și nesiguranța, câte odată îmboldirile nevestei, i-au enervat chiar celui mai tare de fire magistrat în așa grad simțirea și i-au alterat întreg sufletul, că numai bun pentru funcțiunea ce îndeplinește nu poate fi. Vai, de bietul justițiabil care pășește în această perioadă în pretoriu !

În sfârșit mult așteptata mișcare a apărut.

Nu există pe lume o lectură mai pasionantă pentru magistrat decât aceia cuprinsă sub titlul : Mișcare în magistratură. Ținându-și aproape răsuflarea fiecare citește și recitește încet și cu atenție numele celor cuprinși în ea și sfârșind-o un sentiment de invidie, de descurajare sau de indignare îl cuprinde pe fiecare potrivit temperamentului ce are, afară bine înțeles de prea fericiții cari au reușit „să se miște“ („să se învârtească“ e termenul uzitat).

Aceste sentimente însă nu-l împiedică, ca după un scurt timp necesar reculegerii, să se pună iarăși pe lucru : scrisori, rugăminți, lingușiri față de superiori și față de potențații politici cu trecere la ministru, oarecari servicii etc., rețeta e prea cunoscută. Ca în orice războiu dacă vrei să înaintezi, va trebui să cheltuești efortări necurmăte, să faci sacrificii, — de independență și demnitate, — să contractezi datorii morale care te vor greva multă vreme, va trebui într'un cuvânt să întrebuițezi toată tactica,

și toate acele mijloace de războiu, recomandabile în această stare, dar cari în timpuri de pace sunt apă-sătoare și dezonorante. E cineva să creadă că munca cinstită și fără zgomot, integritatea caracterului, cultivarea spiritului, tactul judiciar, vechimea și un dosar imaculat în rafturile ministerului, te pot urni din loc? Trebuie să fii prea tânăr și prea naiv ca să-ți închipui așa ceva. Cu o neutralitate oricât de armată nu poți cuceri nimic și cel care așteaptă riscă să aștepte mereu dacă nu intră în acțiune.

„Cum să fie magistratul muncitor, când știe din experiența de fiecare zi, că această activitate sau acest studiu, nu-i va asigura nici un avantaj, ci din contră îl va face inferior aceluia care va fi intrigat? Timpul întrebuițat a studia dosarele, a foileta cărțile e pierdut, acel trecut în a linguși superiorul sau a face politică sau a flirta în lume e din contră fructuos plasat¹⁾“.

Obsedat de ideia fixă a avansării, magistratul găsește funcțiunile sale plicticoase, fiindcă simplul lor exercițiu nu conduce la nimic și favoritismul întrece totul. E cunoscută toropeala care domnește în corpul magistraților și e caracteristică lenea lor de spirit înregistrată mai ales în condica de termene. Căci, „la ce bun să cultivi ceia ce nu raportează nimic? Care e agricultorul care va face muncile și sămănăturile, dacă știe mai dinainte că grâul nu va răsări? Acela ar fi un muncitor tot așa de eroic pe cât de stupid²⁾“.

De altfel totul pare că-l încurajează pe această cale a arivismului: lege, tradiție, moravuri, superiorii, colegii, publicul. De obicei acesta din urmă, marele factor determinant publicul, e indiferent la chestiile profesionale. Vorbește cutăruia de necazurile tale și de sistemul defectuos al legii pentru avansări: te ascultă din politeță disimulându-și un căscat, te aprobă în față și ce-i intră pe o ureche îi ese pe cealaltă, iar în forul lui intern își explică neputința ta de avansare prin cauza incapacității, a unei lipse de *savoir-faire* sau prin vre-un motiv politic sau disciplinar. Căci mulțimea nu are pătrundere și nu judecă decât după succes sau consacrația oficială. Și atunci, pe de o parte rușinea de a nu fi taxat imbecil de societate, traiul din ce în ce mai greu, ambiția naturală, frica de a nu fi uitat, etc., trebuie să fii un erou ca să poți rezista atâtor elemente. Intr'o asemenea stare se găsește totdeauna un Mefisto politic care să-ți ofere a te lua la remorca sa și arborând pavilionul său vei putea naviga în siguranță către portul dorit. Și nu rare-ori intervenția omului politic repară nedreptatea care ți s'a făcut mai înainte, atât de adevărată e teoria după care principiile algebrice se pot aplica și în materiile sociale și că două nedreptăți de sens contrar dau adunate o dreptate.

¹⁾ și ²⁾ R. dela Grasserie. De la Justice en France 1914. *passim*.

Avansarea în magistratură ca și în orice ramură e naturală, legitimă și morală. Ea se manifestă ori unde e viață, căci fenomenul vieții ca unul ce face parte din fenomenele energetice, înseamnă variabilitate, evoluție. Statul-quo înseamnă inerție, înseamnă moarte. Cel mai însemnat organism biologic, ca și cel mai complex organism social se dezvoltă și progresează sub toate aspectele cât timp viața pulsează în sânul său. Exercițiul oricărei profesiuni aduce cu sine natural o avansare, o creștere de avuție și de influență. Vechimea și practica într'o meserie, îi sporește omului treptat aptitudinile, până când la un moment potențialul său ajunge să fie în disproporție cu cerințele muncii rămase mereu aceiași și atunci surplusul de forțe neîntrebuițat îl face să aspire la un câmp mai larg de activitate,

Rezultat al unei munci destoinice, avansarea e la rândul său o cauză de prosperitate. „Orice forță nouă introdusă în echilibrul vieții, favorizează și prelungeste viața“ a spus filozoful nostru V. Conta. Cine nu știe că succesul dă omului încrederea în sine, îi stimulează toate facultățile, îi întărește caracterul și-i sporește productivitatea, pe când insuccesul și stagnația produc descurajarea, desgustul de muncă, plictiseala și deteriorarea întregii ființe? Vedem deci cât de utilă pentru individ și indirect pentru societate e avansarea regulată a funcționarilor și prin urmare cât e de morală, știut fiind că utilitatea socială stă la baza moralei, și prin *à contrario* cât de nedreaptă și funestă e imobilitatea în care ar fi ținuți.

De aceia mai toate administrațiile s'au îngrijit să dea un statut care să garanteze cât mai perfect avansările funcționarilor și în care statut se rezervă totdeauna o largă parte vechimei, ca una ce prezumă munca. Cu cât mai necesar e un asemenea statut pentru magistratură, în mâinile căreia stă soarta legilor și prin urmare soarta persoanelor și a societății! Orice asigurare de independență pentru magistrat, înseamnă o asigurare a societății de imparțialitatea judecăților sale.

Două măsuri au fost introduse în acest scop în 1909 de d-l T. Stelian prin Legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legile relative la organizarea judecătorească și anume: 1) Concursul pentru recrutarea magistraților și 2) Inamovibilitatea întinsă la toți judecătorii.

Concursul pus la intrarea în magistratură și urmat de stagiul, era într'adevăr o măsură care excludea dela început orice intervenție politică sau de altă natură în selecționarea magistraților. După cum spunea la discuția legii, d-l deputat G. G. Mârzescu: „Nimic nu poate să asigure mai mult neatârtnarea judecătorului decât această încredere în sine, această conștiință a situațiunii lui, că nu datorește nimănui nimic, absolut nimic, ci că totul își datorește numai lui, meritelor lui, conștiinței lui, muncii și aptitudinilor lui“.

În 1913 această măsură utilă și democratică a fost schimbată și acum concursul e precedat de stagiul, cu alte cuvinte selecția concursului nu se mai face de cât printre acei cari au fost admiși în prealabil să facă stagiul trecând pe sub Furcile Caudine ale politicei și au fost însemnați cu pecetia ei. Dar s'a zis: deși s'a tulburat isvorul magistraturei, însă în cursul lui se limpezește prin măsuri disciplinare și a unei supravegheri efective. Credința s'a dovedit înșelată, căci nu e de ajuns pentru a-i garanta independența să i se asigure magistratului starea pe loc, ci trebuie a-i regula și mersul înainte. Deja în Expunerea de motive a legii din 1909, d-l Toma Stelian, spunea cu drept cuvânt: „Mulți consideră inamovibilitatea ca cel mai puternic scut de apărare al magistraturei. Fără îndoială că ea apără pe magistrați de puterea executivă și de fluctuațiile și influențele politicei. Dar dacă magistrații inamovibili nu mai au nimic de temut din partea puterii, nu mai au ei nimic de așteptat sau de sperat de la dânsa? Cine îi va apăra de dorința de a trece într-o localitate mai însemnată sau de a înainta ori de a avea altă aspirație de realizat? Și cine va putea spune care din cele două sentimente lucrează mai puternic, teama de a descinde, de a fi îndepărtat sau teama de a nu se urca, de a nu înainta?”

Inamovibilitatea magistraților e pentru ei un slab minimum de independență aproape inoperent, cât timp nu e coroborată cu stabilirea unor reguli mai drepte în avansări.

Înainte de a cerceta cauzele și condițiile unei avansări, să vedem câte feluri sunt în organizația noastră judecătorească.

Cea mai recentă e *avansarea în tratament* numită și *avansarea pe loc* și care se manifestă concret printr-o sporire a lefei egală cu aceea a gradului ierarhic superior, deși cel astfel înaintat își păstrează funcțiunea și reședința de mai înainte. Această avansare, introdusă pentru prima dată prin admirabila lege a judecătorilor de ocoale din 1908 a d-lui T. Stelian (art. 18), a fost extinsă de același ministru în 1909 prin legea de reorganizare judecătorească (art. 104). După aceste legi judecătorii de ocol, judecătorii de instrucție și procurorii de tribunal, șefi de parchete, cari se vor distinge în îndeplinirea funcțiilor lor vor putea fi înaintați pe loc, după 6 ani de funcționare și asimilați în rang și onorarii cu președinții de tribunal, iar după alți 6 ani cei dintâi pot fi avansați consilieri de Curte, păstrându-și mereu același scaun. O asemenea avansare e în principiu un mijloc de emulație pentru cei muncitori cari însă nu au capacitatea necesară spre a ocupa cu destoinicie un post mai înalt. În realitate însă e o fișă de consolație pentru cei lipsiți

de protecție, cari n'au putut fi avansați altfel. În ori-ce caz în sistemul actual măsura e bună și dacă avem ceva de criticat e că nu se face automat ca în Germania, ci tot după influențe externe cu un coeficient doar ceva mai mic. După câte știm astăzi nu sunt avansați pe loc decât vre-o 10 judecători de ocol și cam tot atâtea judecători de instrucție, deși numărul acelor care ar avea dreptul e cu mult mai mare.

Al 2-lea fel de înaintare e aceea *în reședință*. În principiu nu există legalmente la noi, cum există spre pildă în Franța, unde judecătorii din Metropolă au un grad și onorariu cu mult mai mare de cât cei din provincie, așa că la noi de drept judecătorii ocoalelor cele mai mizerabile sunt egali în grad și onorarii cu colegii lor de la tribunalul de Ilfov. În fapt însă se schimbă chestia și diferența e ca între zi și noapte.

Unii trăesc exilați în acea groaznică izolare și părăsire în care zac satele noastre, cufundate în întunec și noroi, fără distracții, fără societate, fără speranțe, uitați de lume și de D-zeu (care acolo e Ministrul), epuizându-și repede mica provizie de Drept adunată la Universitate și fără puțința a o mai reînoi, pe când colegii lor orașeni trăiesc într'un mediu oare-cum mai civilizată, cu puțința de a-și satisface mai mult sau mai puțin cele trei trebuințe imperioase ori-cărui om, trebuințele materiale, psihice și sociale, în apropierea factorilor omnipotenți (sub auspiciu Magnorum) și prin urmare având o mai mare posibilitate de avansare. Să se mai adaoge că judecătorii de ocoale cu reședința la țară n'au în majoritate ajutoari, că singuri judecă la reședință și fac și ambulanța, care singură aceasta e cea mai mare greutate, că n'au vacanțe de cât câteva zile pe an și că au o răspundere mai mare; pe când judecătorii urbani și în special cei de la tribunale, au ore de serviciu mai puține fără să se deplaseze, vacanțe mai multe și mai mari și judecă mai ușor atât din cauza advocaților care le dau hrana mestecată gata, cât și pentru că judecă mai mulți laolaltă (sist. pluralității) și prin urmare au și o răspundere mai mică, fiindcă se divide pe capete și e acoperită de secretul deliberațiilor. De aceea nu e de mirare că aproape toți judecătorii rurali caută să scape de ocoalele lor și să fugă la oraș, pe când cei de la oraș n'ar consimți în ruptul capului să treacă la țară, fie chiar înaintați pe loc. Ah, egalitatea teoretică din art. 17 al legii judecătorilor de ocoale, ca și cea din art. 10 al Constituției!..

Fostul ministru de justiție d-l Toma Stelian, care arată o deosebită sollicitudine judecătorilor de ocoale, prin legea sa din 1908 (art. 19 l. j. o.), ca și prin cea din 1909 (art. 101 l. org. j.), pusese condiția pentru a putea fi cineva numit președinte de Tri-

bunal sau consilier de Curte, ca să îndeplinească funcțiunea de judecător de ocol cel puțin doi ani, dintre cari cel puțin un an ca judecător de ocol rural. Prin aceasta se asigură o rotație favorabilă tuturor magistraților: cei care treceau la țară își suportau ușor soarta știind că e numai o etapă în carieră, profitând în acelaș timp de învățămintele pe care le dă traiul în mijlocul celor de jos; iar cei fără protecție aveau mai ușor posibilitatea să treacă la oraș.

Această dispoziție din nefericire n'a putut rezista asaltului dat de Bucureșteni și în 1913 a fost abrogată (art. 100 legea pentru organizarea judecătorească). De atunci judecătorii de ocoale au fost aproape imobilizați în scaunele lor, mai ales că în 1908 numărul lor fiind considerabil sporit pe când acela din gradele superioare rămânând aproape acelaș și generalizându-se inamovibilitatea, avansările se fac foarte cu greu, așa că în timpul din urmă o mare descurajare și o silă de muncă i-a cuprins aproape pe toți, lucru relevat și de d-l Ministru V. Antonescu prin circulara recentă ce le-a adresat. Pe lângă aceasta trăind prea mult în aceleași mici localități, ei contractă amicitii, provoacă dușmăni, intră vrând nevrând în coteriile și intrigile locale, le suferă influențele, pierd pe drept sau pe nedrept încrederea unor justițiabili, devin impopulari și prin aceasta judecățile și prestigiul lor sunt atinse. De aceea un judecător n'ar trebui lăsat niciodată să prindă rădăcini prea adânci într-o localitate și după un oarecare timp ar trebui să fie schimbat în reședință indemnizându-l bine înțeles de cheltuelile făcute cu această ocazie. Ca și pentru avansarea în tratament trebuie să se introducă și pentru avansarea în reședință reguli fixe.

În fine cel de al 3-lea fel e *avansarea în funcțiuni*, care e însoțită de ordinar de primele 2 avansări de mai sus.

Satisfacă amorul propriu fiindcă are o parte onorifică mai mare și fiindcă mai ales prezumă capacitatea. Cum se face și cum ar trebui să se facă vom arăta mai jos.

Doi factori ar trebui să decidă în principiu orice înaintare în funcțiune și anume: 1) *munca* realizată prin vechime și 2) *meritul* care oficial stă la baza *alegerii*. Alți doi factori determină în realitate avansările ascunzându-se, ca șarpele între flori, sub aparența celorlalți doi factori de mai sus. Aceștia sunt: 1) *influența politică*, exercitată pe lângă Ministru și 2) *nepotismul* sau *hatârul* susținut mai ales de Consiliul superior al magistraturei.

Li vom cerceta pe fiecare și fiindcă e o regulă *generală* că vechimea are întâetate, vom începe cu dânsa.

Vechimea într'adevăr trebuie să aibă prioritate și în avansări fiindcă ea prezumă munca care trebuie

răsplătită și încurajată. În acelaș timp ea prezumă și experiența sau capacitatea, căci exercițiul îndelungat al unei funcțiuni, dă celui vechiu o superioritate profesională față de cel nou oricât de meritos ar fi.

Că vechimea trebuie să stea la baza avansării a recunoscut-o în parte și legiuitorul nostru care a impus condiția stagiului pentru fiecare treaptă erarhică. Din nenorocire acest stagiul nu are fixat prin lege decât un termen minimum (2 ani ca ajutor, supleant sau substitut, 4 ani ca judecător, 2 ca președinte), pe când maximul său e nelimitat. Cu alte cuvinte Statul a voit a-și garanta capacitatea necesară din partea magistraților, lăsându-i însă pe aceștia fără nici o garanție contra sa. Socoteală de avar, fiindcă se reștrânge și în detrimentul Statului.

Când impui candidatului, atras de mirajul carierei, atâtea condiții și atâtea probe de capacitate, e drept, ca în urmă să nu mai ții seama de ele și avansarea în loc să se impună să fie facultativă? Între două persoane deopotrivă de capabile fiindcă au trecut prin filiera concursului, nu e logic și drept ca cel mai vechiu, adică acel care măcar din punct de vedere practic are un potențial mai mare, să aibă întâetatea? Dacă înainte vreme când personalul judecătoresc se recruta fără nici o selecțiune, se mai înțelegea disprețul ce se arăta vechimei, acum însă când elementele putrede și uscate s'au mai scuturat și în magistratură nu pătrund decât elemente în genere capabile, e de neînțeles și e nefast să nu se considere vechimea, cel puțin pentru avansările pe loc. Dar s'a obiectat contra vechimei recomandată ca criteriu în avansări, întâi că ar produce descurajarea celor înzestrați cu calități superioare și doritori de muncă, încurajând incapacitatea și lenea; al 2-lea că siguranța în care s'ar găsi magistrații în ce privește cariera le-ar mări independența până la tiranie, le-ar desvolta spiritul de corp și ar știrbi autoritatea legitimă a Ministrului, și al 3-lea că locurile din posturile superioare fiind puține și deci rare-ori disponibile, avansarea după vechime ar merge foarte greu și cei veniți în urmă ar fi nedreptățiți ne mai venindu-le poate nici odată rândul să fie înaintați. Răspundem. Când prin stagiul și concurs s'a fortificat așa de puternic intrarea în magistratură și acei cari pătrund sunt recunoscuți capabili și muncitori e greu de presupus ca ei să nu rămână tot astfel și în viitor, în orice caz incapacitatea și lenea nu vor fi încurajate având în vedere supravegherea și măsurile disciplinare ce s'au organizat și cari vor contribui în acelaș timp să păstreze și autoritatea Ministrului, ce de altfel în justiție nu e absolut indispensabilă. Între aroganță și servitute tot mai rea e cea din urmă. În ce privește spiritul de castă în nici un caz nu-l va putea introduce în magistratură stabilirea unor reguli mai drepte în avansări. În realitate acest spirit într'o mică măsură există și

acum ca în orice corp social organizat și nu e un rău. Se știe că Talleyrand avea un aforism, că nu te poți rezemă decât pe cei care rezistă. Dar toate obiecțiunile de mai sus n'ar avea oarecare valoare decât atunci când am baza toate avansările numai pe vechime. Ori cei care susținem e ca pe lângă vechime să opereze și meritul, constatat printr'o docimăsie prealabilă și printr'un nou concurs așezat la mijlocul carierei.

Meritul atât al capacității cât și al integrității și independenței de caracter, ar trebui într'adevăr să fie singurul element care să determine avansările mai ales cele în funcțiune, dacă s'ar putea găsi un reactiv sigur cu care să poată fi recunoscut. Două sunt mijloacele, de o valoare inegală, prin cari meritul e apreciat: alegerea și concursul.

Alegerea ar fi bună dacă ar exista un zeu divinator care s'o facă și dacă meritele magistraților ar fi mai ușor constatabile. În realitate însă nu e nimic mai abstract, mai multilateral și mai greu de apreciat decât capacitatea unui magistrat, iar organele cari au menirea să facă această apreciere, Ministrul de Justiție și Consiliul superior, nu sunt infailibile după cum se știe și vom arăta.

Ministrul ori câtă bună voință ar avea trebuie să se plece sub presiunile politice ale deputaților fie guvernamentali fie din opoziție, primilor ca să-i păstreze, celorlalți ca să nu și-i facă mai ostili în Cameră. Deputații la rândul lor sunt împinși de alegători, pe care trebuie să-i servească dacă vor să le mai obțină mandatul. Când acești deputați sunt și advocați, cum de fapt stau lucrurile în majoritatea cazurilor, și protejatul e judecătorul înaintea căruia pledează, interesul profesiei dictează să fie și mai serviabili. De altfel deputații fiind din localitate sunt considerați că cunosc mai bine candidatul, de cât Ministrul care stă la atâta depărtare, cu toate rapoartele pe care i le-ar face inspectorul. Căci ce poate să cunoască inspectorul într'un ceas, două, de inspecțiune prin condici?

De aceia avansările făcute de Ministru, vor purta totdeauna pecetia politică și vor însemna subjugarea și înfeudarea puterii judecătorești la puterea executivă și legiuitoare.

E un alt sistem numit al cooptațiunii directe, plăcut în deosebi magistraților, fiindcă nu permite imixtiunea puterilor străine și care constă în aceia că magistrații să se aleagă ei înșiși pentru înaintare. De obicei se delegă o comisiune din sânul instanțelor superioare și care face singură alegerea. Acest sistem deși ar părea că e cel mai bun, fiindcă nimeni nu poate să cunoască mai bine pe un magistrat de cât colegii lui, are însă în realitate o mulțime de dezavantaje. Mai întâi nu suferă influențele, ci numai le schimbă direcția și caracterul. În locul celor politice care au ca obiectiv

pe Ministru, se substitue influențele de familie (nepotismul) pe lângă magistrații delegați în Consiliul pentru avansări. S'ar introduce cu alte cuvinte principiul eredității funcțiunilor judecătorești, «fie-care și-ar recomanda pe copii, nepoții sau ginerii săi; ar fi recomandarea și înaintarea în familie. Cine nu știe și cine nu se teme că în asemenea caz din cauza unui exces de simțământ de independență față de puterea centrală, ar putea să nască în asemenea corporațiuni închise, un spirit de ostilitate, căci ideile și tradițiile lor pot să nu mai fie ideile și tradițiile țării». ¹⁾ Apoi în locul influenței și autorității legitime pe care trebuie s'o aibă într'un stat constituțional reprezentantul puterii executive, responsabil înaintea Parlamentului și înaintea țării, s'ar substitui o putere anonimă, iresponsabilă și asupra căreia nici Parlamentul, nici opinia publică n'ar avea priză. ²⁾

Atunci fiindcă ambele sisteme erau rele s'au combinat împreună după principiile homeopatiei în speranța că se vor îndrepta reciproc. Acest nou sistem născut din colaborarea Ministrului cu Consiliul superior al magistraturei poartă numele de cooptațiune indirectă prin listele de prezentare și e acela al legislațiunii noastre.

Intr'adevăr art. 76 al. 2 și 3 din legea pentru organizarea judecătorească spune: «Magistrații înamovibili, afară de primii președinți ai Curții de casațiune și ai Curților de apel, și de inspectorii judecătorești, nu se pot numi și înaintea decât dacă figurează în tabloul întocmit de Consiliul superior al magistraturei, în care vor fi înscrși cel puțin trei și cel mult cinci dintre cei mai merituoși. În caz de vacanță, Consiliul superior întocmește tablou de cei mai merituoși dintre magistrații și solicitanții întrunind condițiile legale pentru numire sau înaintare și ministrul alege dintre cei înscrși, pe acel care e de propus. Regula pentru numire sau înaintare în postul vacant».

Mai toți miniștrii cari s'au perindat la Justiție au avut o deosebită și semnificativă predilecție pentru listele sau tablourile de prezentare. Ast-fel le găsim în toate proiectele de legi pentru organizarea magistraturei: în cel din 1871 al lui Carriadgi, în cel din 1885 al d-lui C. Nacu, în cel din 1887 al lui E. Stătescu și din 1897 al lui A. Juvara, precum și în cel din 1907 al d-lui D. Greceanu, acesta cu particularitatea că ministrul putea să mai adoage în ziua formării tablourilor unul sau doi magistrați pe lângă cei recomandați și apoi alegea (!). Sistemul listelor de prezentare au pentru Ministru într'adevăr avantajul că pe de-o parte îl apăra de stăruințele și influențele politice,

¹⁾ I. Stelian. Dezbaterile ad. Dep. *Monit. Ofic* 40/909 pag. 442 sq.

²⁾ I. Lahovari. Dezbaterile ad. Dep. *M. Of.* 38/909 pag. 418

punându-se sub scutul Consiliului superior, iar pe de alta îi garantează autoritatea și influența asupra magistraților prin facultatea alegerii și prin modul cum Consiliul e alcătuit (pe lângă cei 5 înalți magistrați, intră și inspectorul și un delegat al Ministrului).

În locul numai unui fel de influențe funcționează acum amândouă felurile, și nici nu se poate altfel, fiindcă atât Ministrul cât și Consiliul nu pot aprecia din București valoarea magistraților din țară, neputându-se zări cu cei mai buni ochi la atâta depărtare. Inspectorii cari au oari-cari indicii nu prea sunt crezuți când laudă pe cineva. Toții judecătorii știu că inspectorul îți poate face ceva rău, însă nu-ți poate face nici un bine.

Având nevoie unul de serviciile celuilalt, Ministrul și Consiliul, au găsit un *modus vivendi* și făcându-și concesiuni reciproce, trăesc în cea mai dulce armonie. După expresiunea pitorească a D-lui Take Ionescu, Consiliul a devenit prin apropierea cu Ministerul „un parc de cerbi domesticiți“.

„Dedesubtul e transparent, se voește a se păstra, după toate preparativele organizate în senz contrar, libera alegere, alegerea capricioasă, favoarea, grația nepotismul, acest element prețios în mânele guvernelor, care are o mie de nume, care înainte nu se ascundea și pe care de acum va să-l acopere cu un ușor voal de decență. Mai bine ar fi să nu fie voal, pentru ca să poată fi zărit în toată urâciunea sa“.¹⁾

Dacă alegerea lasă meritul în umbră și sub masca lui răzbate numai hatîrul, este însă un mijloc care închide trecerea hatîrului și lasă meritul să înainteze. Acesta e:

Concursul. Se găsește introdus în magistratură numai la începutul carierei, după ce stagiul de 1 an ca magistrat-stagiatar a fost îndeplinit și pentru a trece la gradul de ajutor de judecător, supleant sau substitut. Fiind precedat de stagiul nu se poate bine preciza dacă e un mijloc de recrutare sau de avansare. După cum am spus mai sus credem că era mai bine concursul urmat de stagiul, fiindcă se exclude de la început politica și mai puteau răzbate în magistratură și elemente din alte clase sociale de cât numai din burghezie, care formează astăzi aproape exclusiv pepiniera magistraturei. În Germania, Italia, Spania, Portugalia și Japonia, stagiul e încadrat între 2 concursuri, cel dintâi mai mult teoretic, cel de al 2-lea mai mult practic.

Ca și vechimea deși într-o măsură mai mică, e cel mai drept și mai concret mijloc de selecție, în care nu e posibil arbitrariul, fiindcă numirile se fac după listele de clasificare, după cum vechimea se calculează cu calendarul. Se găsește introdus ca normă de avansare în multe administrații ca în

armată, corpul didactic, medical, etc., fiind precedat ori unde totdeauna de un anumit stagiul, și a dat până acum bune rezultate. În armată cu care magistratura are multe asemănări (aceiaș scop: justiția și protecția, aceeași sancțiune: forța), concursul se găsește sub forma de examen teoretic și practic pentru avansarea la gradul de maior și sub forma de probă practică pe teren pentru avansarea la gradul de general de brigadă. În corpul didactic există examenul de capacitate pentru definitivat, apoi concursul de agregat etc. În corpul medical atât uman cât și veterinar, pe lângă examenul de definitivat, există concurs pentru orice treaptă ierarhică ca medic primar, medic de spital, etc. Cu garanții severe de imparțialitate, concursul face o probă destul de bună de puterea de muncă, de bogăția cunoștințelor, tăria memoriei și agerimea minții candidatului, cu un cuvânt despre capacitatea sa doctrinală, lucru foarte însemnat de sigur, însă care nu e de ajuns pentru a forma un bun magistrat. Se mai cere pentru acesta caracter, integritate și cunoștințe practice, cari împreună formează ceea ce se cheamă capacitatea profesională și care nu se poate dovedi prin concurs. Aceasta a fost critica cea mai vie ce s'a adus concursului.

„Nu aceasta e condiția cerută pentru magistrat, adică ca să se gândească neconținut ca să țină minte principiile de drept, distincțiunile acelea câte odată foarte subtile din diferite materii ale dreptului; nu, alta trebuie să fie grija judecătorului: odată intrat în carieră el trebuie să-și formeze caracterul, să dea dovezi de nepărtinire, să fie asiduu la judecată, să fie răbdător și mai presus de toate să fie imparțial. Acestea sunt calitățile care au să fie apreciate de cei chemați mai târziu să judece dacă magistratul merită sau nu înaintarea“.²⁾

„Concursul nu e o balanță exactă, spunea în Cameră tot cu ocazia discuției legii de organizare d-l I. Lahovari, nu e un sistem precis spre a măsura adevărata valoare a candidaților. Fiindcă acel examen nu poate să aibă ca obiect de cât știința, cunoștința dreptului, inteligența și aptitudinea de a înțelege o chestie și a formula o opinie în termeni juridici și clari, calități prețioase o recunoaștem, dar pentru alegerea unui magistrat sunt alte chestiuni mult mai importante, mult mai grave cari acelea nu se pot deslega prin concurs. Cel dintâi lucru pentru un magistrat e caracterul, cinstea, integritatea, curajul. Toate aceste calități le puteți pune la concurs?“

Am arătat mai sus că nimic nu poate susține „caracterul, cinstea, integritatea și curajul“, de cât conștiința pentru magistrat că nu depinde de nimeni și că nu-și datorește situațiunea de cât lui însuși. Totuși admitem că singur concursul, fără nici un

¹⁾ R. de la Grasserie. op. cit. pag. 693.

²⁾ T. Stelian. Dezbateri. Eod. loco.

corolar, nu poate proba de cât capacitatea de muncă și de inteligență, deși asemenea calități sunt cele mai esențiale și ele prezumă de obicei și moralitatea și celelalte calități profesionale.

Nu e concursul un selecționator suficient?

Să l mai întărim cu alte mijloace. O docimasia făcută prin organele de anchetă ale justiției, un stagiul determinat care să precedeze concursul și rapoartele făcute în acest timp de inspectorii judecătorești, vor arăta experiența și toate celelalte calități cari nu se pot pipăi prin concurs. Toate aceste anchete și rapoarte trebuiesc însă bine înțeles aduse la cunoștința magistratului, pentru ca el să aibă dreptul să răspundă, altfel sub ele se deghizează iarăși arbitrarul și nedreptatea.

Dar un nou concurs, deci „lipsa de siguranță în dezvoltarea carierei lui viitoare, n'are să depărteze de magistratură tocmai elementele cele mai bune.“ Elementele bune nu se vor teme de un concurs îndepărtat, când ele nu se tem de concursul mai apropiat dela intrare.

Acest nou concurs va trebui așezat cam la mijlocul carierei, pentru avansarea la gradul de președinte de tribunal. Până la acest grad, adică avansarea la gradul de judecător, va trebui să se facă după vechime, tot asemenea și avansarea la gradul de Consilier de Curte de Apel. La gradul de consilier la Inalta Curte de Casație se va putea face avansarea prin alegere ca și astăzi, fiindcă meritele acestor înalți magistrați pot fi mai ușor cunoscute și de opinia publică și fiindcă de aci încolo ne mai fiind nici o treaptă de urcat, nu va mai opera ispita avansării, care otrăvește sufletele mai tinere.

Chiar dacă nu s'ar admite concursul pe care-l cerem, alegerea totuși va trebui limitată, cel mult la o treime pentru numărul total al locurilor disponibile, și să se rezerve vechimei cel puțin două treimi. În acest scop va trebui să se facă două tablouri de clasare, unul după ordinea vechimei și al 2-lea după ordinea reușitei la concurs sau a alegerii, cu indicarea motivelor pe care se sprijină, și aceste tablouri permanente s'ar completa după fiecare mișcare și s'ar revizui anual.

Ceiace cerem așa dar e să se introducă un statut serios cu regule fixe de avansare, care să acorde drepturi magistraților iar nu numai posibilități, cum e în sistemul în vigoare și după care nici nu te poți plânge măcar că ți s'a făcut o nedreptate, nefind propriu vorbind dreptatea legiferată. Atunci ar înceta poate și criticile la adresa magistraților, critici cari circulă mereu în public și prin presă și au pătruns chiar în Parlament, unde se știe că în 1909 s'au aruncat de la tribună, cuvinte grele magistraturei, între cari „putredă“ și „suspectă“ nu erau cele mai tari. (Vezi discursurile d-lor G. G. Mârzescu și N. Chirculescu). De aceste critice

nu sunt vinovați atât magistrații, în majoritate elemente de elită, cari prin personalitatea lor corectează în parte viciile actualului sistem discreționar de organizare judecătorească, ci e de vină acest sistem însuși, care dintr'un interes colectiv bine înțeles ar trebui grabnic modificat.

Dacă în împrejurările actuale, când grija și năzuințele tuturor sunt îndreptate spre salvarea și prosperitatea Patriei, chestia avansării magistraților nu poate preocupa sferile competente, mâine când Patria va eși triumfătoare din vâltoarea zilei de azi, pe lângă alte reforme cari se vor impune va trebui pusă și legea de organizare judecătorească la ordinea zilei. Căci fără o bună magistratură reformele cele mai însemnate sunt sterile și chiar victoriile sunt precare.

15 Ianuarie 1915

N. GRUE

Tratat theoretic și practic de Proced. civilă (Organizarea judecătorească și competența Vol. I)

Cu privire la opera D-lui Herovanu «Tratat theoretic și practic de procedură civilă», suntem rugați de D-nul profesor D. Alexandresco, Directorul acestui ziar, să publicăm următoarea scrisoare ce i-a adresat D-lui Herovanu. O facem cu toată plăcerea:

Universitatea din Iași
Facultatea de Drept
Cabinetul Decanului

Iași, 23 Ianuarie 1915.

Iubite Domnule Herovanu,

Cetind în *Dreptul* (revistă care-mi este scumpă), scrisoarea colegului meu, d-l. M. B. Cantacuzino asupra lucrării d-voastre, dați-mi voie să vă comunic și eu, tot relativ la această lucrare, cuvintele pe care le-am înscris în tabla de materie a vol. al XI (Tratatul prescripției), care va apare în curând, la cuvântul «Legi de procedură».

Iată acele cuvinte, care sânt scrise încă din ziua de 1 Ianuarie 1915:

«Lucrarea d-lui Herovanu, pe care o citim aci cu plăcere, am primit-o tocmai pe când scrieam această tablă. Am lăsat totul spre a o examina mai de aproape, și ne-am convins ușor și de îndată că aveam a face cu o operă de mare valoare, care va aduce servicii reale științei, dacă autorul va avea timpul și curajul de a o termina, după modul cum a început-o. Și fiindcă astăzi, când scrim aceste rânduri, este anul nou (1 Ianuarie 1915), îi urăm ani mulți și spor la muncă. Orice s-ar întâmpla să nu piardă nici răbdarea, nici curajul.

Eu nu v-am răspuns personal spre a vă mulțumi de trimiterea volumului, însă răspunsul era de mult consemnat în cartea mea, și acest răspuns erați să-l cettiți la apariția volumului, care ar fi apărut de mult, dacă tabla de materie nu m-ar fi ținut și nu m'ar ține în loc.

Primiți, cu această ocazie, felicitările mele pentru frumosul început cu care ați debutat pe terenul juridic, căci pe terenul literar nu mai sânteți de mult un debutant. Primiți în același timp și o strângere de mână amicală.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOROHOI

Audiența dela 10 Ianuarie 1915

Președenția d-lui MIHAIL BALASSAN, judecător

Sentința penală No. 35

Delict. — Persoană juridică. — Dacă o persoană juridică poate fi urmărită în penal, dacă nu are personalitate fizică?

O persoană juridică nu poate fi urmărită în penal, întrucât nu are personalitate fizică și e lipsită de voință.

Considerând în fine ¹⁾ că o persoană juridică nu poate fi urmărită în penal, de oarece ea este lipsită de personalitate fizică și pentru că ea este lipsită de voință; că, ea nu poate fi urmărită în penal decât prin persoanele fizice care o compun sau cei ce au răspunderea administrației ei (vezi Tanoviceanu vol. I, p. 233); Că, așa fiind, rău s'a dat în judecată firma Hersch

¹⁾ Am reprodus numai considerentele referitoare la răspunderea persoanelor morale. În specie, era vorba de o contrabandă vamală urmărită pe cale penală, întrucât nu era un flagrant delict.

Lazarovitz Söhne și citat în judecată pe Haim Lazarovitz, fără să se fi făcut dovada că el este cel ce are răspunderea legală a firmei;

Că, dar, toate aceste apărări sunt întemeiate și numai ele singure ar fi suficiente să anuleze orice urmărire contra contravenienților.

Pentru aceste motive, Tribunalul anulează procesul verbal.... achită, etc.

(ss) M. Balassan, Gh. Iacob.

NOTA.—Asupra chestiunii responsabilității persoanelor morale, vezi savantele explicațiuni date de d-l Tanoviceanu în Cursul său de Drept penal, I, No. 360 sq.; vezi și cartea noastră de judecată No. 1164/904 a Jud. oc. Dorohoi, publicată și adnotată în *Curierul Judiciar* No. 11/905 citată de d-l Tanoviceanu în menționata lucrare, p. 234, No. 2.

Dorohoi, 20 Ianuarie 915.

ȘTEFAN SCRIBAN

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE *)

CASAȚIE S. I

Recurenta Maria T. Stamatopolu și alții prin d-l avocat Șuculescu.

Intimat A. Rîoșianu prin d-l avocat Zeuceanu.

Nulitate de procedură. — Cerere de comunicare de acte. — Dacă ea constituie un mijloc de apărare în fond. — Nulitatea actelor de procedură. — Dacă poate fi invocată și după cererea de comunicare de acte. — Art. 111 pr. civ.

Cererea de comunicare de acte nu constituie o apărare asupra fondului, ci numai un mijloc preparator, pentru ca partea să poată ști calea prin care poate să constate pretențiunea formulată contra sa.

Prin urmare, de aci urmează că, orice nulitate asupra actelor de procedură, poate fi invocată și după cererea de comunicare de acte și instanțele judecătorești o pot admite fără ca să violeze dispozițiunile art. 111 pr. civ. (Cas. s. I, decizia No. 490 din 28 Octombrie 1914, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curții de apel București, s. III, No. 39/914).

CASAȚIE S. II

Recurenții Procurorul-general al Curții de apel Galați și P. Pleșu parte civilă, lipsă.

Intimații N. N. Milea ș. a. prin d-l avocat M. G. Valerian. Ministerul public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Fals în acte private. — Convenție plăsmuită Cazău ilicită. — Dacă obligația de a nu face un anumit comerț, într-o localitate, e ilicită. — Art. 127 c. penal.

1. Convențiunea prin care o persoană se obligă să nu mai exercite un anume comerț sau industrie într-o localitate determinată, stipulând sau promițând și în numele unui al treilea o asemenea obligațiune, este licită, deoarece ea nu constituie o interdicțiune generală și absolută la libertatea ce are orice persoană de a face un comerț sau exercită o industrie oarecare.

Prin urmare, săvârșește un exces de putere instanța de fond când, pentru a achită de delictul de a se fi servit cu bună știință în justiție de o convenție plăsmuită, declară de ilicită și neobligatorie convenția prin care cineva se obligă să-și mute moara de măcinat

dintr'o comună și să nu mai instaleze în acea comună moară de măcinat, nici el, nici fiul sau ginerile său și nici în tovărășie cu alte persoane. (Cas. s. II, decizia penală No. 2447 din 17 Octombrie 1914 prin care s'a respins recursul făcut de P. Pleșu ca parte civilă și casată după recursul d-lui Procuror-general al Curții de apel Galați, decizia C. apel Galați s. II, No. 180/914).

Recurentul Const. G. Cojocaru, lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror N. I. Zanfirescu.

Contravenție. — Lipsa relei intențiuni. — Existența contravenției. — Art. 396 al. 3 cod penal.

2. În materie de contravențiuni, intențiunea frauduloasă nu este necesară, afară de cazul când legea dispune altfel.

Astfel, art. 396 al. 3 din codul penal necerând că culpabilul să fi lucrat cu rea intențiune, urmează ca pentru existența contravențiunii prevăzută de acest text nu este nevoie să fie intenție frauduloasă. (Cas. s. II, decizia penală No. 2675 din 3 Noembrie 1914, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Tribunalului Gorj, s. II, No. 1155/914).

CASAȚIE S. III

Recurentul Zalman Herscu, în persoană.

Intimatul Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu.

Timbru și înregistrare. — Registre comerciale. — Neposedare. — Contravenție. — Amendă. — Modul ei de stabilire. — Art. 85 al. 2 l. timbrului și art. 2 l. patentelor.

Amenda prevăzută de art. 85 al. 2 din legea timbrului pentru comercianții cari nu posedă registre comerciale sau refuză de ale prezentă la cererea agenților fiscalului, fiind egală cu taxa patentei pe un an, urmează că în calculul acestei amende intră și taxa proporțională a patentei, pe lângă taxa fixă, de oarece după art. 2 din legea patentelor, această contribuțiune se compune dintr'un drept fix și unul proporțional. (Cas. s. III, decizia No. 313 din 28 Octombrie 1914, prin care s'a respins recursul contra sentinței Trib. Neamț No. 188/914).